

Debatt: Skydda Sveriges kvarvarande livsmedelsindustri

Kommuners byggande av nya bostadsområden och annan expansion utgör ett hot mot Sveriges livsmedelsberedskap, då flera av landets få kvarvarande och strategiskt viktiga livsmedelsindustrier kan tvingas bort. Det finns ett akut behov av att stärka skyddet för dessa anläggningar.

Frågan om en trygg livsmedelsförsörjning vid kris har börjat diskuteras allt mer, inte minst i samband med coronapandemin, då Sveriges bristfälliga beredskap blottades. Det stora importberoendet av livsmedel och förmödenheter uppmärksammades som ett trängande problem. Beredskapslager saknas helt och det tar endast några dagar innan maten tar slut i butikerna om leveranserna uteblir. En viktig länk för en fungerande livsmedelsförsörjning som dock inte uppmärksammats är att det saknas en strategi och lagstiftning för hur man ska skydda den livsmedelsindustri som finns kvar i Sverige, trots att livsmedelssektorn klassas som samhällsviktig verksamhet.

Utan en fungerande livsmedels- och förädlingsindustri där råvarorna från jordbruket blir till färdiga, säkra och ätbara livsmedel, så kommer befolkningen bli utan mat om nya kriser skulle drabba oss. Finns det inga mejerier, kvarnar, sockerbruk, slakterier, barmatsfabriker, bagerier, pastafabriker eller foderfabriker med tillhörande lager och logistik, så kvittar det hur mycket mjölk, vete, sockerbetor eller grisar som produceras på landets lantbruk. Råvarorna måste ju transporteras, lagras och vidareförädlas innan de utgör livsmedel av fullgod kvalitet.

Det har på kort tid skett en omfattande konsolidering och koncentration av den svenska livsmedelsindustrin och för de flesta livsmedelsprodukter finns det numera endast några få nyckelanläggningar kvar i landet. För vissa produkter finns det förvisso ibland mindre lokala förädlingsanläggningar, men ska tio miljoner svenskar ska få tillräckligt med mat, så är de större anläggningarna helt avgörande.

Ett aktuellt problem är att vissa kommuner vill få bort exempelvis stadsnära livsmedels- och spannmålsanläggningar för att göra plats åt exklusiva bostadsprojekt. Två exempel på detta är att Lantmännen nyligen tvingats lägga ner sina viktiga spannmåls- och kvarnanläggningar i Ystad och Uppsala. I fall som dessa saknas lagstiftning för att skydda och bevara tillräcklig nationell kapacitet för att producera nödvändiga livsmedel för landets befolkning.

Inte nog med att det finns få livsmedelsindustrier kvar i landet, det finns inte heller någon överkapacitet eller anläggningar i malpåse som kan användas vid kris. Allt detta är en synnerligen stor brist i den svenska ambitionen att bygga upp ett totalförsvaret och livsmedelsberedskap som kan försäkra befolkningen med mat vid olika typer av kriser. Denna brist rimmar också väldigt illa med den av Riksdagen antagna livsmedelsstrategin, som bland annat har som mål att öka produktionen av högkvalitativa och hållbart producerade livsmedel i Sverige.

Kommunerna har med sina planmonopol mycket stor makt, men beaktar sällan i sina planer vilken effekt deras beslut får på den regionala eller nationella livsmedelsförsörjningen. Därför är det oerhört viktigt att landets politiker och beslutfattare snabbt skyddar den viktiga livsmedelsförädlings- och -industri som ännu finns kvar i landet. Regeringen och Riksdagen måste säkerställa att samtliga aktörer agerar i linje med livsmedelsstrategin, även på kommunal nivå. Beslut om nya bostäder i ett hamnområde som innebär att en livsmedelsanläggning måste läggas ned, får ödesdigra konsekvenser för stora delar av Sveriges livsmedelsförsörjning.

Per Lindahl, styrelseordförande, Lantmännen
Palle Borgström, förbundsordförande, Lantbrukarnas Riksförbund

För mer information, kontakta gärna:

Lantmännens pressavdelning
Tel: 010 556 88 00
E-post: press@lantmannen.com

Den här debattartikeln har tidigare publicerats i Svenska Dagbladet, Lantbrukets Affärstidning och Vestmanlands Läns Tidning.

Om Lantmännen

Lantmännen är ett lantbrukskooperativ och norra Europas ledande aktör inom lantbruk, maskin, bioenergi och livsmedel. Vi ägs av 20 000 svenska lantbrukare, har 10 000 anställda, har verksamheter i ett 20-tal länder och omsätter 50 miljarder SEK på årsbasis. Med basen i spannmål förädlar vi åkermarkens resurser för ett livskraftigt lantbruk. Några av våra mest kända varumärken inom livsmedel är AXA, Bonjour, Kungsörmen, GoGreen, GooH, FINN CRISP, Korvbrödsbagarn och Hätting. Vårt företag är grundat på kunskap och värderingar som har funnits i generationer hos våra ägare. Genom forskning, utveckling och verksamhet i hela värdekedjan tar vi tillsammans ansvar från jord till bord. Läs gärna mer på www.lantmannen.se.